

Bél Mátyás ismeretlen művei (Részlet)

4. Bélnek van egy kézirati munkája, amelyet a hagyatékáról készített jegyzékek nem emlegetnek, nincsen szó róla a szerzőről írott tanulmányokban sem.²³⁰ A német nyelvű mű az Országos Széchényi Könyvtár kéziratárában van; címe: *Deductio genealogica familiae Sinapinae*. Bél neve nincsen rajta, de az írásból kétségtelen, hogy az ő munkája. Jelzete: Quart. Germ. 38.

A Sinapius család története azért nem szerepelt eddig Bél munkái között, mert nem a hagyatékban maradt utána; nyomtatásban sem jelent meg, tehát senki sem kereshette. Az Országos Széchényi Könyvtárba Jankovich Miklós gyűjteményével került, ő meg ajándékba kapta Glosius Sámueltól, Pest megye főorvosától. Glosiusról csak annyit jegyzünk meg, hogy tagja volt annak az akadémiának, amelyet Bessenyei György akart Pesten felállítani Orczy Lőrinc elnökle alatt, s már gyűléseztek is a tagjai Beleznay Miklós házában.²³¹ Hozzá családi kapcsolatok útján jutott a kézirat. Glosius doktor apai nagyanyja ugyanis Sinapius Mária volt, Sinapius Dániel lőcsei evangélikus pap leánya. A leszármazást Jankovich feljegyzéséből és a kéziratban levő genealógiai tábláról tudjuk (f. 20). Lehet, hogy a késői utód már nem tudta, hogy a Sinapiusok történetét Bél Mátyás írta meg, vagy nem említette a tárgy iránt fogékony Jankovichnak, s a kézirat máig szerző nélküli maradt.

Bél maga is beletartozott a Sinapius-atyafiságba. Feleségének, Hermann Zsuzsánnának anyja tudniillik a már említett Sinapius Dániel egyik lánya volt, aki ugyancsak a Zsuzsánna névre hallgatott. Így érthető, hogy Bél Sinapius Jánost, a liegnitzi rektort, felesége testvérét „adfinis noster”-nek nevezi.

A családtörténet ezek szerint Bél kutatásain kívül a családi hagyományon alapul. A munka 1480-nal kezdődik, és Dániellel, a lőcsei pappal fejeződik be, felsorolva persze ennek három fiát is. Legtöbbet a család magyarországi ágával foglalkozik, de számon tartja a külföldi rokonságot is. A munka értékes forrás lehet azok számára, akik a XVII. századi Magyarország művelődésével foglalkoznak. Értékesnek ígérkezik azok

²³⁰ Kéziratainak jegyzékét l. HAAN Lajos (*Bél Mátyás*, Bp., 1879, 59–65) és MARKUSOVSKY Sámuel (*A pozsonyi ág. hitv. evang. Lyceum története*, Pozsony, 1896, 691–692) munkáiban. Azokról a kéziratokról, melyeket Bél özvegye Batthyány Józsefnek eladott, Miller Jakab Ferdinánd készített leírást (OSZK, Quart. Lat. 63, I. köt., ff. 3–26).

²³¹ CSÁSZÁR Elemér, *Bessenyei akadémiai törekvései*, Bp., 1910.

számára is, akik a régi magyar nyomtatványok újabb bibliográfiáját készítik elő. Bél tudniillik a Sinapius család tagjainak egész sereg olyan munkáját sorolja fel, amelyet Szabó Károly nem ír le.

(Megjelent: MKsz, 1955, 123–128, az itt közölt részlet a 127–128. lapon.)